

Lietuvos
kvalifikacijų
sandara

European
Qualifications
Framework

LIETUVOS IR EUROPOS KVALIFIKACIJŲ SANDARŲ SUSIEJIMAS: SĄSAJŲ TARP LTKS IR EKS LYGIŲ NUSTATYMAS

Lina Vaitkutė, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Europos kvalifikacijų sandara (EKS)

- EKS rekomendaciją Europos Parlamentas ir Taryba patvirtino 2008 m., atnaujino 2017 m.
- Orientacinė kvalifikacijų lygių ir jų aprašų sistema, padedanti **susieti skirtingų šalių nacionalines kvalifikacijų sistemas ir sandaras, nustatyti skirtingų šalių nacionalinių kvalifikacijų sistemų ar jų kvalifikacijų atitikmenis.**
- 8 lygiai, išreikšti mokymosi rezultatais
- Kiekvienas iš 8 lygių aprašytas naudojant **žinių, įgūdžių, atsakomybės ir savarankiškumo** kriterijus.
- EKS rekomendacijoje šalys kviečiamos:
 - kai tikslinga, **kurti** nacionalines kvalifikacijų sandaras (NKS) (2008 m.);
 - **susieti savo NKS su EKS, reguliariai peržiūrėti susiejimą;**
 - kvalifikaciją patvirtinančiuose dokumentuose, kvalifikacijų registruose **nurodyti EKS lygį;**
 - užtikrinti EKS nacionalinių koordinavimo punktų veiklą.

Lietuvos kvalifikacijų sandara (LTKS)

- 2010 m. patvirtinta LR Vyriausybės nutarimu, atnaujinta 2011, 2019 m.
- Lietuvos Respublikoje nustatytų kvalifikacijų, grindžiamų asmens veiklai reikalingomis kompetencijomis, **lygių** sistema.
- 8 lygiai
- Kvalifikacijos lygį apibrėžia **veiklos sudėtingumo, veiklos atlikėjo savarankiškumo ir veiklos kintamumo** kriterijai.
- Įtrauktos kvalifikacijos, įgyjamos pagal įvairių švietimo sektoriaus programas
- Numato **formalųjį** ir **neformalųjį** kvalifikacijos įgijimo būdus visuose lygmenyse.
- **2012 m.** paskelbta LTKS ir EKS susiejimo ataskaita
- Profesinio mokymo diplomuose (2012-2015 m. - kvalifikacijos pažymėjimuose) LTKS ir EKS lygis nurodomas nuo 2012 m., studijų pažymėjimuose ir aukštojo mokslo diplomo priedėliuose – nuo 2016 m.

Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandaros – 8 kvalifikacijų lygiai

LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS LYGIŲ APRAŠAI

Lg gis	Kvalifikacijų lygio aprašai
I	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš vieno ar kelių paprastų specializuotų veiksmų ar operacijų. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti pagrindines žinias, būdingas vykdomai veiklai. Veiklos aplinka yra aiški, veikla atliekama pagal detalias instrukcijas, kai kuriais atvejais būtina intensyvi priežiūra ir vadovavimas. Veiklą sudarančios situacijos, veiksmai ir operacijos pastovūs ir nuolat kartojasi.
II	Kvalifikacija skirta veiklai, kurią sudaro veiksmai ir operacijos, skirti paprastoms problemoms spręsti. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti pagrindines veiklai būdingas faktines žinias. Veiklai atlikti reikalinga priežiūra ir vadovavimas. Veiklą sudarantys veiksmai ir operacijos yra pastovūs.
III	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų siaurose veiklos srityse. Veikla gali apimti kelis ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kuriems reikia pritaikyti gerai žinomas ir išbandytus sprendimus. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti būdingas vykdomai veiklai žinias apie veiklos srities faktus, principus ir procesus. Veikla atliekama savarankiškai arba vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir esant išorinei atlikimo kokybės kontrolei. Veiklos aplinka gali reikalauti gebėjimo prisitaikyti prie paprastų konteksto pokyčių.
IV	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų palyginti plačiose veiklos srityse. Veikla atliekama, vykdamas kelėtą ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kurių galimi sprendimai ne visada išbandyti ir žinomi. Atliekant veiklą, gebama pritaikyti faktines ir teorines žinias, būdingas plačiam kontekstui, susijusiam su veiklos sritimi. Veikla atliekama savarankiškai, prisiimant atsakomybę už veiklos atlikimo procedūrų ir rezultatų kokybę. Igyjus nustatytos trukmės profesinės veiklos patirties, kvalifikacija leidžia perduoti praktinius veiklos įgūdžius žemesnės kvalifikacijos darbuotojams ir prižiūrėti jų veiklą. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie pokyčių, lemiamų veiklos konteksto kaitos, kuri dažniausiai nuspėjama.
V	Kvalifikacija skirta veiklai, pasižyminčiai kompleksišku veiklos uždavinių derinimu skirtingose veiklos srityse. Veikla apima žemesnės kvalifikacijos darbuotojų kompetencijų vertinimą ir mokymą. Veikla reikalauja derinti išsamias veiklos srities žinias su bendrosiomis žiniomis, sprendžiant įvairias specializuotas veiklos užduotis keliose skirtingose veiklos srityse. Darbuotojas atlieka veiklą savarankiškai, jos priežiūra apsiriboja tik rezultatų įvertinimu. Veiklos uždavinius nustato aukštesnės kvalifikacijos darbuotojas, dažnai suteikdamas veiklos atlikėjui galimybes pasirinkti šių uždavinių sprendimo būdus ir priemones. Darbuotojas vadovauja žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklai, planuoja ir skirsto veiklos užduotis, prižiūri veiklos atlikimą, konsultuoja ir tikrina veiklos atlikimo kokybę. Veiklos technologiniai ir organizaciniai reikalavimai ir jos aplinka nuolat kinta, pokyčiai dažnai nemusėjami ir gali būti susiję su naujomis veiklos sritimis.
VI	Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, pasižyminčiai uždavinių ir jų turinio įvairove. Sprendžiant uždavinius įvairiose profesinės veiklos srityse, naudojamos įvairios priemonės ir metodai. Todėl veiklai atlikti reikia taikyti plačias teorines žinias, pagrįstas naujų fundamentinių ir taikomųjų tyrimų rezultatais arba būtinas įvairioms naujovėms įdiegti. Veikla atliekama savarankiškai, pasirenkant uždavinių atlikimo būdus ir organizuojant atitinkamą žmonių darbą iškeltiems uždaviniams atlikti. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus planuoti veiklą, atsižvelgiant į numatytus tikslus, analizuoti ir fiksuoti savo veiklos rezultatus ir teikti ataskaitas veiklą koordinuojantiems asmenims, koreguoti veiklą, atsižvelgiant į veiklos rezultatų analizę ir specialistų rekomendacijas, taip pat vykdyti įvairią projektinę veiklą. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie nuolatinių ir paprastai nemusėjamų pokyčių, kuriuos lemia žinių ir technologijų pažanga konkrečioje profesinėje srityje. Kvalifikacija leidžia patobulinti ir praplėsti profesinės srities žinias ir, patiems įvertinus savo veiklą, mokyti savarankiškai (plėtoti pažintines kompetencijas), kaip to reikalauja profesinės veiklos kaita.
VII	Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, susidedančiai iš įvairių tarpusavyje susijusių uždavinių, kurie gali

Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) lygių aprašai

Kiekvienas iš 8 lygių aprašytas naudojant kelis aprašus, kuriuose nurodyti mokymosi rezultatai, atitinkantys to lygio kvalifikacijas bet kurioje kvalifikacijų sistemoje.

	Žinios	Įgūdžiai	Atsakomybė ir savarankiškumas
	EKS kontekste žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės.	EKS kontekste įgūdžiai apibūdinami kaip pažintiniai (jiems priklauso loginio, intuicinio ir kūrybinio mąstymo pasitelkimas) ir praktiniai (jiems priklauso rankų mūklumas ir metodų, medžiagų, priemonių bei įrankių naudojimas).	EKS kontekste atsakomybė ir savarankiškumas apibūdinami kaip besimokančio asmens gebėjimas savarankiškai ir atsakingai taikyti žinias ir įgūdžius.
1 lygis 1 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai:	pagrindinės bendrosios žinios	elementarus įgūdžiai, reikalingi paprastoms užduotims atlikti	dirbei ar mokytiis struktūrizuotame kontekste, tiesiogiai prižiūrint kitam asmeniui
2 lygis 2 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai:	pagrindinės darbo arba mokymosi srities faktinės žinios	bendrieji pažintiniai ir praktiniai įgūdžiai, reikalingi tam, kad būtų naudojamos tinkama informacija siekiant atlikti užduotis ir spręsti įprastas problemas naudojant paprastas taisykles ir priemones	dirbei ar mokytiis prižiūrint kitam asmeniui, turint tam tikrą savarankiškumą
3 lygis 3 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai:	darbo arba mokymosi srities faktų, principų, procesų ir bendrųjų sampratų žinojimas	pažintinių ir praktinių įgūdžių spektras, reikalingas užduotims atlikti ir problemoms spręsti pasirenkant ir taikant pagrindinius metodus, priemones, medžiagas ir informaciją	imeis atsakomybės už darbo arba mokymosi užduočių atlikimą sprendžiant problemas pritaikyti savo elgesį atsižvelgiant į aplinkybes
4 lygis 4 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai:	faktinės ir teorinės plataus konteksto darbo arba mokymosi srities žinios	pažintinių ir praktinių įgūdžių spektras, reikalingas specifinėms darbo arba mokymosi srities problemoms spręsti	dirbei savarankiškai, vadovaujantis dažniausiai nuspėjamos, tačiau galinčios kisti darbo arba mokymosi aplinkos gairėmis prižiūrėti įprastą kitų darbą, imtis tam tikros atsakomybės už darbo arba mokymosi veiklos vertinimą ir gerinimą

	Žinios	Įgūdžiai	Atsakomybė ir savarankiškumas
5 lygis (*) 5 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai:	išsamios specializuotos faktinės ir teorinės darbo arba mokymosi srities žinios ir šių žinių ribų suvokimas	platus pažintinių ir praktinių įgūdžių spektras, reikalingas siekiant kūrybiškai spręsti abstrakčias problemas	vadovauti kitiems ir prižiūrėti jų veiklą darbo arba mokymosi aplinkoje, kai gali įvykti nemusėjami pokyčiai

Pagrindinės LTKS taikymo sritys

- **Kvalifikacijos, jų sisteminimas ir standartizavimas:** Profesinių standartų, pakopų aprašų ir studijų kryptių aprašų rengimas ir tvirtinimas; Kvalifikacijų, jų vienetų lygio nustatymas; Kvalifikacijų turinio ir kvalifikacijos lygio dermės nustatymas
- **Programų rengimas:** Profesinio mokymo ir studijų programų kūrimas ir įgyvendinimas
- **Kompetencijų vertinimas ir pripažinimas:** Formaliuoju, neformaliuoju ar savišvietos būdu įgytų kompetencijų vertinimas ir pripažinimas, kvalifikacijų suteikimas ir pripažinimas
- **Užsienio kvalifikacijų vertinimas ir pripažinimas:** Kvalifikacijų, įgytų pagal užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas, vertinimas ir pripažinimas
- **Kvalifikacijos lygių nurodymas:** Įgytą kvalifikaciją liudijančių dokumentų išdavimas asmenims, juose nurodant suteiktos kvalifikacijos lygį
- **Registras:** Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro tvarkymas
- **Profesinis informavimas ir konsultavimas, Informacijos apie kvalifikaciją teikimas**

Nacionalinių kvalifikacijų sandarų „susiejimas“ su EKS

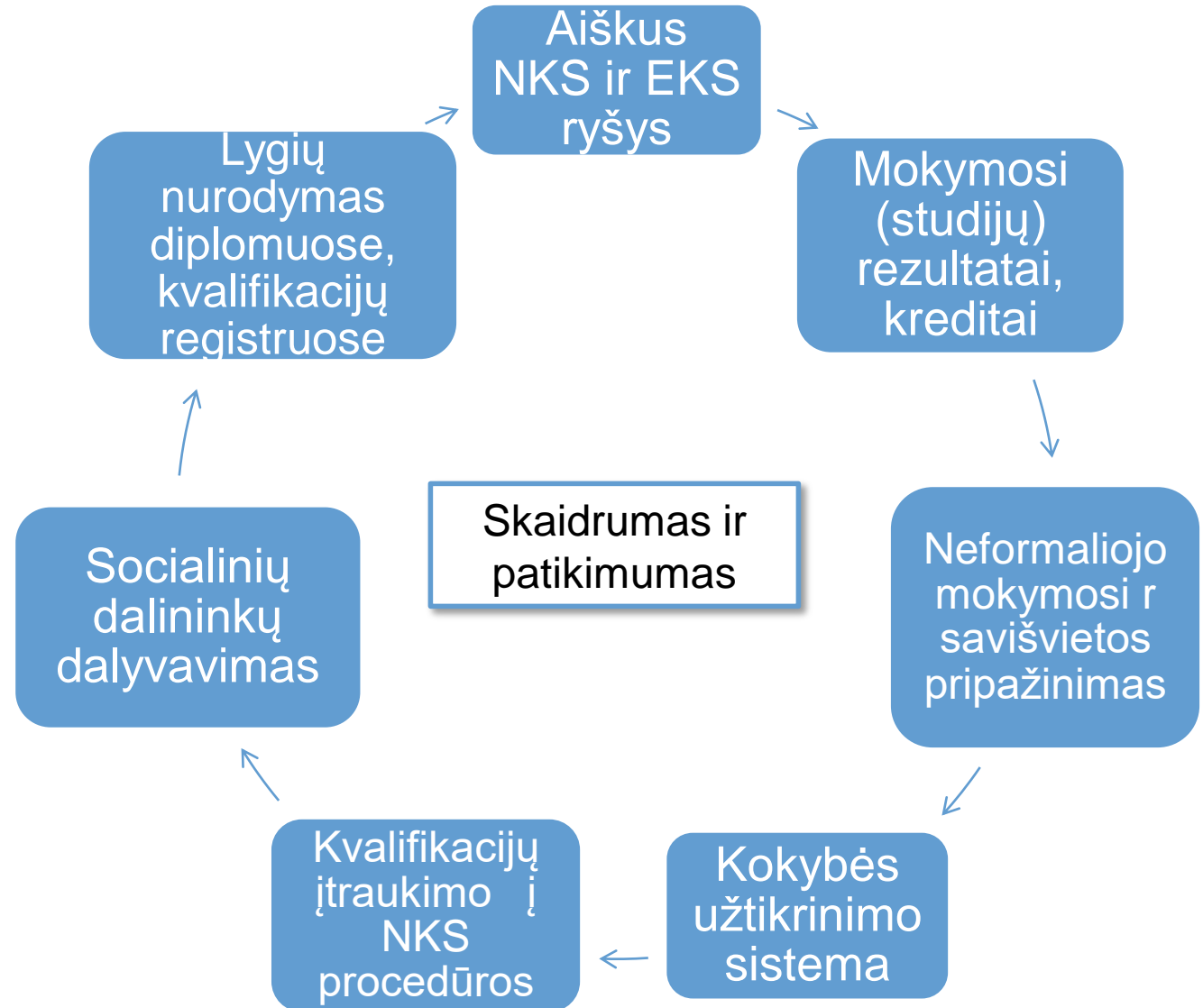
Rengiant „susiejimo ataskaitą“ vadovaujamosi EKS rekomendacijos

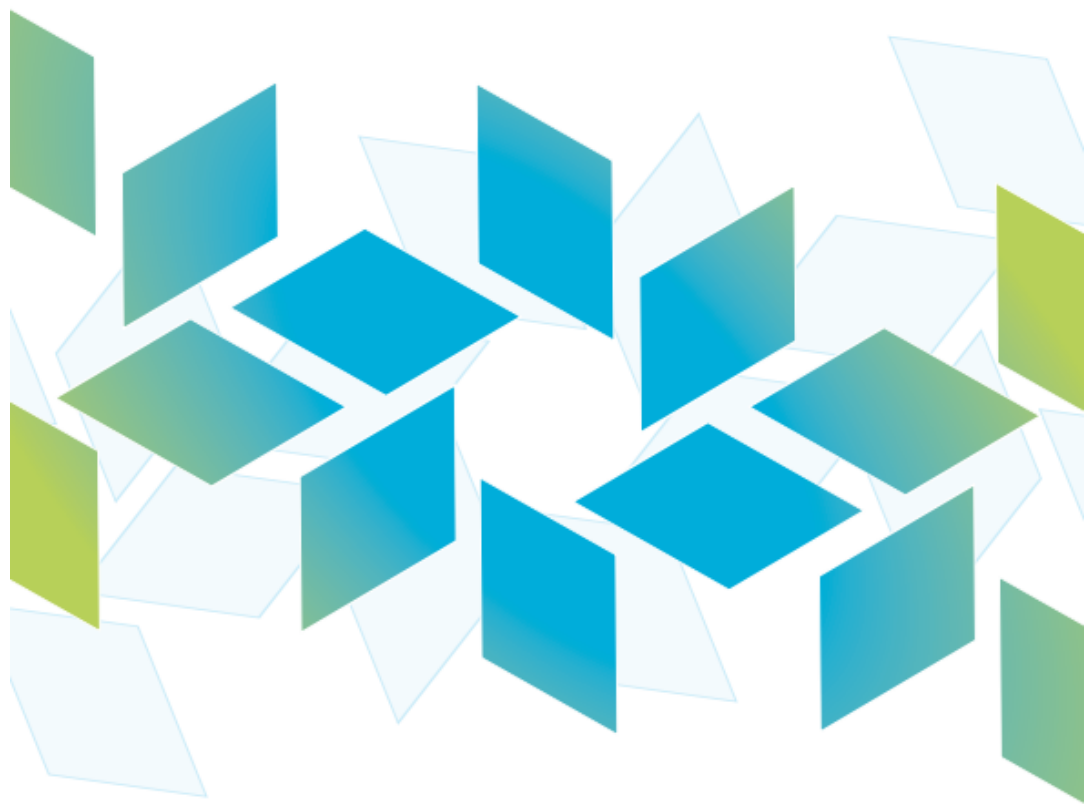
- III priedu „Nacionalinių kvalifikacijų sandarų ar sistemų susiejimo su Europos kvalifikacijų sandara (EKS) **kriterijai ir procedūros**“
- IV priedu „**Kokybės užtikrinimo principai**, taikomi kvalifikacijoms, kurios yra įtrauktos į nacionalines kvalifikacijų sandaras ar sistemas, susietas su EKS“

Ta pati ataskaita gali būti naudojama NKS susiejimui su Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara – EAME-KS

Ataskaitą įvertina tarptautiniai ekspertai
Ataskaita pristatoma EKS patarėjų grupei, veikiančiai prie EK

Ataskaita skelbiama Europass ir EHEA svetainėse

- Patvirtinta atitiktis tarp LTKS ir EKS lygių ir LTKS 6, 7 ir 8 lygių susiejimas atitinkamai su EAME-KS pirmąja, antrąja ir trečiąja pakopomis.
- Dauguma švietimo sistemoje tuo metu teikiamų programų jau buvo grindžiamos mokymosi / studijų rezultatais, arba buvo numatytos priemonės tam pasiekti.
- Politinės prielaidos neformaliajam ir savaiminiam mokymuisi vertinti ir pripažinti buvo sukurtos, tačiau jomis nebuvo plačiai naudojamosi.
- Buvo numatytos aiškios bei skaidrios procedūros, teikiamos kvalifikacijos lygiui nustatyti.
- Aukštojo mokslo ir profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemos atitiko daugumą svarbiausių bendrųjų aukštojo mokslo ir profesinio mokymo kokybės užtikrinimo principų (Rekomendacijos dėl EKS kūrimo 2008/C 111/01/EB, III priedas).

Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara ir Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara / ATASKAITA 2023-2024 m.

Tikslas

- LTKS ir EKS sąsajų, LTKS ir kvalifikacijų skaidrumas kitoms šalims;
- ankstesnės ataskaitos peržiūra ir LTKS diegimo patirties, švietimo sistemos pokyčių po 2012 m. pristatymas.

Kodėl dabar?

- Pokyčiai kvalifikacijų formavime, kokybės užtikrinime, kompetencijų vertinime įv. sektoriuose;
- 5 lygio kvalifikacijos.

Pagrindiniai principai

- LTKS diegimo praktikos visuose švietimo sektoriuose;
- kvalifikacijos samprata plačiąja prasme;
- EKS ir EAME-KS kriterijai;
- ataskaitos konsultacijos.

1. Įvadas
 2. Lietuvos kvalifikacijų sandara (LTKS):
 - LTKS kūrimo prielaidos ir procesas iki 2012 m, reglamentavimo pokyčiai po 2012 m.
 - LTKS struktūra ir kvalifikacijų lygių aprašymai;
 - LTKS taikymas;
 - Kvalifikacijos skirtinguose LTKS lygiuose;
 - Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registras;
 - Institucijos ir socialiniai dalininkai, dalyvaujantys LTKS įgyvendinime
 3. Kvalifikacijos Lietuvoje, jų įgijimo keliai ir formavimas
 4. Švietimo sistemos pokyčiai po 2012 m. Lietuvos kvalifikacijų sandaros diegimo kontekste
 - 4.1. Bendrojo ugdymo sistemos pokyčiai
 - 4.2. Profesinio mokymo sistemos pokyčiai
 - 4.3. Aukštojo mokslo sistemos pokyčiai
 5. Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimas su Europos kvalifikacijų sandara (EKS): atsakymas į 10 kriterijų
 6. Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimas su Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara (EAME-KS)
 - 6.1. Atitiktis susiejimo kriterijams
 - 6.2. Atitikties nustatymo procedūrų kriterijai
 7. Tolesni veiksmai
- PRIEDAI

Kvalifikacijų Lietuvoje „dėlionė“ 2023 m.

LTKS lygis	Suteikiama kvalifikacija / išsilavinimas	Kvalifikaciją patvirtinantis dokumentas	EKS lygis
8	Mokslo daktaro laipsnis Meno daktaro laipsnis	Daktaro diplomas	8
7	Magistro laipsnis Kvalifikacija	Magistro diplomas Rezidentūros pažymėjimas*	7
6	Bakalauro laipsnis Profesinio bakalauro laipsnis Kvalifikacija	Bakalauro diplomas Profesinio bakalauro diplomas Studijų pažymėjimas, baigus pedagogų rengimo studijas	6
5	Kvalifikacija (atitinkanti 5 LTKS lygį ir liudijama studijų pažymėjimu / diplomu) Kvalifikacija, atitinkanti profesinį standartą ir liudijama profesinio mokymo diplomu	Studijų pažymėjimas (Diplomas nuo 2024 m.)* Profesinio mokymo diplomas*	5
4	Kvalifikacija, atitinkanti profesinį standartą Vidurinis išsilavinimas	Profesinio mokymo diplomas Brandos atestatas*	4
3	Kvalifikacija, atitinkanti profesinį standartą Pagrindinis išsilavinimas	Profesinio mokymo diplomas Pagrindinio išsilavinimo pažymėjimas*	3
2	Kvalifikacija, atitinkanti profesinį standartą	Profesinio mokymo diplomas	2
1	Kvalifikacija, atitinkanti profesinį standartą*	Profesinio mokymo diplomas Pradinio išsilavinimo pažymėjimas*	1

Dėkoju už dėmesį!

Daugiau informacijos:

<http://www.ltk.s.lt>

<http://www.kpmc.lt>

<https://europa.eu/europass/lt>

lina.vaitkute@kpmc.lt

Lietuvos
kvalifikacijų
sandara

European
Qualifications
Framework